

บทที่ 2

วิธีดำเนินการวิจัย

แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในโครงการหมู่บ้านเสริมสร้างสันติสุขสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ กรณีศึกษา จังหวัดนราธิวาส มีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

- ขั้นตอนที่ 1 ประชากร
- ขั้นตอนที่ 2 ขั้นตอนดำเนินการวิจัย
- ขั้นตอนที่ 3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ขั้นตอนที่ 4 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ
- ขั้นตอนที่ 5 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ขั้นตอนที่ 6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ มี 2 กลุ่ม ประกอบด้วย

กลุ่มที่ 1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาสภาพความเป็นจริงของการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการดำเนินโครงการหมู่บ้านเสริมสร้างสันติสุขสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ กรณีศึกษาจังหวัดนราธิวาสครั้งนี้ เป็นกลุ่มผู้นำชุมชนทุกคนที่ทางหน่วยงานของรัฐกำหนดให้หมู่บ้านอยู่ในโครงการหมู่บ้านเสริมสร้างสันติสุขสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จังหวัดนราธิวาส ประกอบด้วย กำนันหรือผู้ใหญ่บ้าน และโต๊ะอิหม่าม มีจำนวนทั้งสิ้น 156 คน รายละเอียด ดังนี้

ตาราง 4 จำนวนผู้นำชุมชน และจำนวนหมู่บ้านในแต่ละอำเภอของจังหวัดนราธิวาสที่อยู่ในโครงการหมู่บ้านเสริมสร้างสันติสุขสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

อำเภอ	หมู่บ้าน	กำนัน	ผู้ใหญ่บ้าน	โต๊ะอิหม่าม	รวม
รือเสาะ	19	2	17	19	38
เจาะไอร้อง	8	0	8	8	16
สุไหงปาดี	7	0	7	7	14
ยี่งอ	2	0	2	2	4
บาเจาะ	4	1	3	4	8
เมือง	2	0	2	2	4
จะแนะ	4	0	4	4	8
แว้ง	2	1	1	2	4
ตากใบ	8	0	8	8	16
สุไหงโก-ลก	1	0	1	1	2
ศรีสาคร	4	1	3	4	8
ระแงะ	17	0	17	17	34
รวม	78	5	73	78	156

กลุ่มที่ 2 ประชากรที่ใช้ในการหาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการดำเนินงานโครงการหมู่บ้านเสริมสร้างสันติสุขสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ กรณีศึกษาจังหวัดนราธิวาสเป็นตัวแทนผู้นำชุมชนและตัวแทนหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับโครงการหมู่บ้านเสริมสร้างสันติสุขสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ กรณีศึกษาจังหวัดนราธิวาส โดยคัดเลือกจากชุมชนที่มีเหตุการณ์ความไม่สงบมากที่สุด ปานกลาง และน้อย (ใช้ข้อมูลจากสถิติที่เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบย้อนหลัง 1 ปี เป็นเกณฑ์) จำนวน 7 คน รายละเอียด ดังนี้

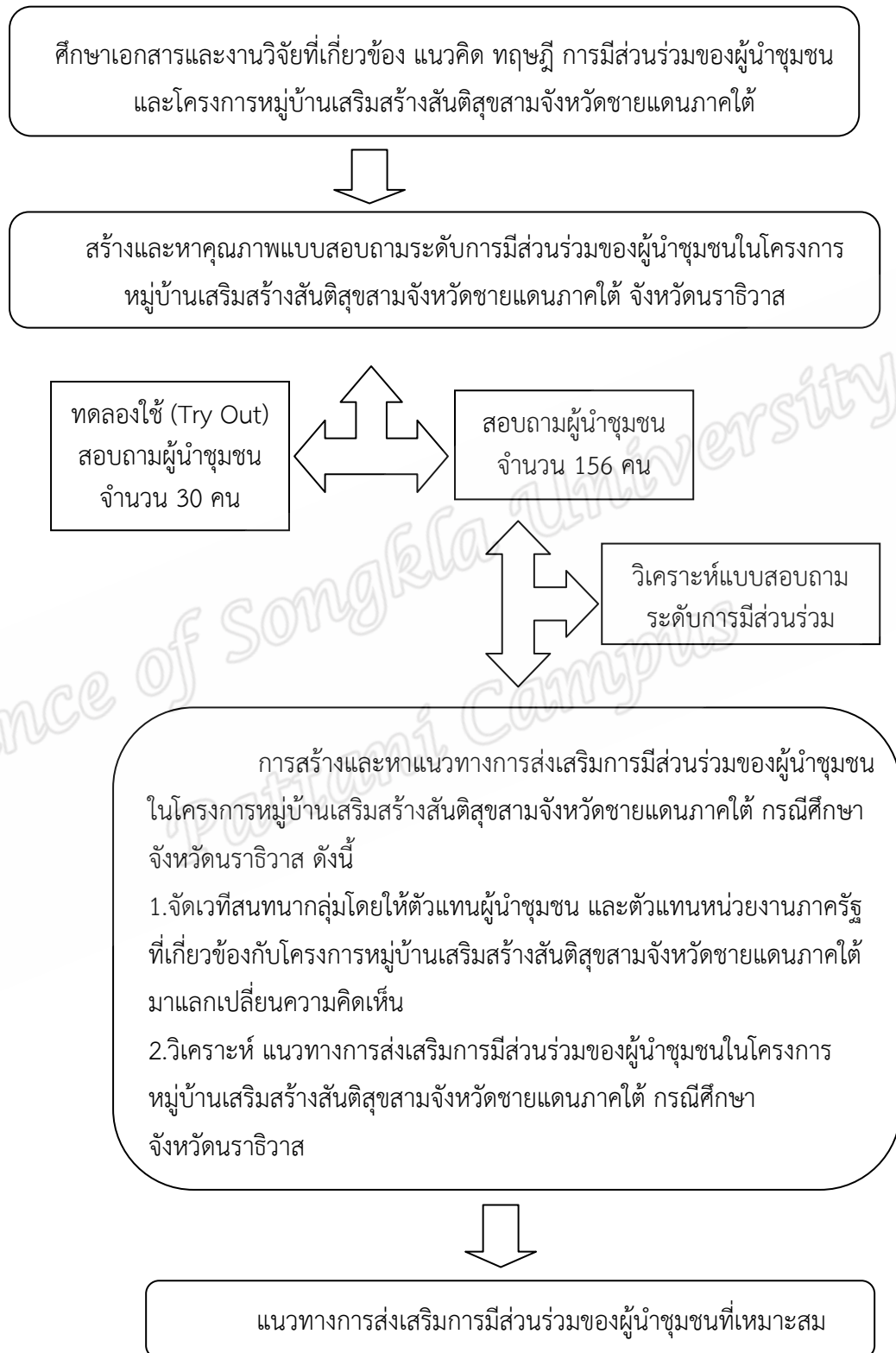
ตาราง 5 จำนวนตัวแทนผู้นำชุมชนในจังหวัดนราธิวาสที่เกี่ยวข้องกับโครงการหมู่บ้านเสริมสร้างสันติสุขสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

อำเภอ	ตัวแทนผู้นำชุมชน	จำนวน (คน)
รือเสาะ	โต๊ะอิหม่าม	1
เมือง	ผู้ใหญ่บ้าน	1
ยี่งอ	ผู้ใหญ่บ้าน และโต๊ะอิหม่าม	2
รวม		4

ตาราง 6 จำนวนตัวแทนหน่วยงานภาครัฐในจังหวัดนราธิวาสที่เกี่ยวข้องกับโครงการหมู่บ้านเสริมสร้างสันติสุขสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ตัวแทนหน่วยงานภาครัฐ	จำนวน (คน)
นักพัฒนาชุมชน	1
นักประชาสัมพันธ์	1
อาจารย์ระดับอุดมศึกษา	1
รวม	3

ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยแบบสอบถาม จำนวน 2 ฉบับ คือ ฉบับที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพความเป็นจริงของการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในโครงการหมู่บ้านเสริมสร้างสันติสุขสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จังหวัดนราธิวาส ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานทั่วไป

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในโครงการหมู่บ้านเสริมสร้างสันติสุขสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จังหวัดนราธิวาส ให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นการมีส่วนร่วมในโครงการหมู่บ้านเสริมสร้างสันติสุขสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของตน โดยเป็นข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (ซูตริ วงศ์รัตน์, 2549 : 69) ดังนี้

5 หมายถึง มีส่วนร่วมมากที่สุด

4 หมายถึง มีส่วนร่วมมาก

3 หมายถึง มีส่วนร่วมปานกลาง

2 หมายถึง มีส่วนร่วมน้อย

1 หมายถึง มีส่วนร่วมน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามแบบปลายเปิดแสดงความคิดเห็นปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

ฉบับที่ 2 ร่างข้อคำถามสนทนากลุ่มโดยใช้ผลการศึกษาจากการวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในโครงการหมู่บ้านเสริมสร้างสันติสุขสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จังหวัดนราธิวาส แล้วนำมาเรียบเรียงและนำเสนอเป็นร่างข้อคำถามสนทนากลุ่มแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมที่ครอบคลุม ทั้ง 4 ด้าน คือ 1) ด้านการมีส่วนร่วมค้นหาปัญหา และสาเหตุ 2) ด้านการมีส่วนร่วมวางแผน 3) ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินงาน 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

การสร้างและหาคุนภาพเครื่องมือ

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุนภาพเครื่องมือ ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1.การสร้างแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า เพื่อศึกษาสภาพความเป็นจริงของการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในโครงการหมู่บ้านเสริมสร้างสันติสุขสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จังหวัดนราธิวาส มีดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แนวคิด ทฤษฎี การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนและโครงการหมู่บ้านเสริมสร้างสันติสุขสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

1.2 สร้างเครื่องมือวิจัยแบบสอบถามระดับการมีส่วนร่วมที่ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการศึกษา เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาตรวจสอบ

1.3 นำแบบสอบถามฉบับร่างที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อแนะนำ และตรวจสอบเบื้องต้น ผู้วิจัยนำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือจำนวน 3 คน ตรวจสอบความครอบคลุม และความถูกต้องของเนื้อหาและภาษาที่ใช้ (Content Validity) เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence /IC)

1.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา และให้คำแนะนำในการปรับปรุงข้อความอีกครั้ง เพื่อให้ถูกต้องและสมบูรณ์

1.5 นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์แล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้นำชุมชนหมู่บ้านเสริมสร้างสันติสุข จำนวน 30 คน ซึ่งมีสภาพใกล้เคียงกับกลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach)

1.6 นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้และปรับปรุงเรียบร้อยแล้วไปดำเนินการจัดพิมพ์เพื่อนำไปจัดเก็บข้อมูลกับกลุ่มประชากรในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ซึ่งมีจำนวน 156 คนต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างข้อคำถามสนทนากลุ่ม

ร่างข้อคำถามสนทนากลุ่มโดยใช้ผลการศึกษาจากการวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในโครงการหมู่บ้านเสริมสร้างสันติสุขสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จังหวัดนราธิวาส แล้วนำมากำหนดเป็นข้อคำถามสนทนากลุ่มรูปแบบการมีส่วนร่วมที่ครอบคลุมเนื้อหาใน 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการมีส่วนร่วมค้นหาปัญหา และสาเหตุ 2) ด้านการมีส่วนร่วมวางแผน 3) ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินงาน และ 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล แล้วนำไปจัดเวทีสนทนากลุ่มแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจริงต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยในครั้งนี้เนื่องจากแต่ละหมู่บ้านเป็นพื้นที่ที่อยู่ในโครงการหมู่บ้านเสริมสร้างสันติสุขจังหวัดนราธิวาส ซึ่งเป็นพื้นที่อันตรายและผู้นำชุมชนส่วนใหญ่ใช้ภาษามลายูท้องถิ่นในการติดต่อสื่อสาร การวิจัยครั้งนี้จึงต้องใช้ผู้ช่วยวิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อให้ได้มาซึ่งความถูกต้องและตรงกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์จาก

นักศึกษา สถาบันอิสลามและอาหรับศึกษา มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์เป็นผู้ช่วยวิจัย และผู้วิจัยร่วมลงพื้นที่เก็บข้อมูลในบางพื้นที่ บางส่วนผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ห้องปฏิบัติการส่วนตำบลในการจัดส่งแบบสอบถามให้ผู้นำชุมชน

2. ทำหนังสือเชิญเข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่มประกอบด้วย ผู้ดำเนินรายการ ตัวแทนผู้นำชุมชนและตัวแทนหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในโครงการหมู่บ้านเสริมสร้างสันติสุขสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ วิทยาลัยศึกษาด้านนราธิวาส

3. จัดเวทีสนทนากลุ่มแลกเปลี่ยนความคิดเห็นการหาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในโครงการหมู่บ้านเสริมสร้างสันติสุขสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ วิทยาลัยศึกษาด้านนราธิวาส ซึ่งประกอบด้วยอาจารย์สนั่น เพ็งเหมือนเป็นผู้ดำเนินรายการ ตัวแทนผู้นำชุมชนและตัวแทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในโครงการหมู่บ้านเสริมสร้างสันติสุขสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. เมื่อผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับมาแล้ว ได้ดำเนินการนำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล มาสรุปประเด็นเกี่ยวกับสภาพความเป็นจริงของการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในโครงการหมู่บ้านเสริมสร้างสันติสุขสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จังหวัดนราธิวาส 4 ด้าน คือ 1) ด้านการมีส่วนร่วมค้นหาปัญหา และสาเหตุ 2) ด้านการมีส่วนร่วมวางแผน 3) ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินงาน และ 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล แล้วนำเสนอเชิงบรรยาย ประกอบการอภิปรายผล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยมีลำดับขั้นตอน ดังนี้ คือ

1.1 แบบสอบถามตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้ค่าร้อยละ เพื่อนำมาประกอบการอภิปรายผลในการศึกษาค้นคว้า

1.2 คำนวณหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพความเป็นจริงของการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในโครงการหมู่บ้านเสริมสร้างสันติสุขสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จังหวัดนราธิวาส เป็นรายด้านและหาค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 4 ด้าน โดยให้คะแนนตามเกณฑ์ของครอนบาค (Cronbach, 1990 : 126-127 อ้างถึงในดลมนรจรณ์ บากา, 2548 : 82) โดยแบ่งช่วงของค่าตัวกลางเลขคณิต 5 กลุ่ม ในการแปลความหมาย ดังนี้ คือ

- 1.00 - 1.49 หมายถึง มีส่วนร่วมน้อยที่สุด
- 1.50 - 2.49 หมายถึง มีส่วนร่วมน้อย
- 2.50 - 3.49 หมายถึง มีส่วนร่วมปานกลาง
- 3.50 - 4.49 หมายถึง มีส่วนร่วมมาก
- 4.50 - 5.00 หมายถึง มีส่วนร่วมมากที่สุด

1.3 แบบสอบถามตอนที่3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อคิดเห็นปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อสภาพความเป็นจริงของการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในโครงการหมู่บ้านเสริมสร้างสันติสุขสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จังหวัดนราธิวาส นำมาตรวจสอบจัดกลุ่มของคำตอบและเสนอผลข้อมูลวิเคราะห์ ข้อมูลเชิงบรรยาย

Prince of Songkla University
Pattani Campus